

STORTINGET

Innst. 159 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:185 S (2018–2019)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken, Karin Andersen og Arne Nævra om framtidens oppdrettsnæring

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge om tildelingen av oppdrettstillatelser, slik at prisen på vekst reduseres kraftig og man heller innfører krav om null lus, null rømming og null ressurser på avveie for å kunne få tillatelse til ny eller økt produksjon. Alle nye tillatelser skal gå til anlegg som nyttegjør seg slammet fra anlegget.
2. Stortinget ber regjeringen stramme inn praksis ved kontroll av oppfyllelse av oppdrettstillatelser, slik at tillatelser kan trekkes inn dersom miljøkravene brytes.
3. Stortinget ber regjeringen sette seg et mål om at alt slam fra oppdrettsanlegg skal samles opp fra og med 2023, samt gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje. Utredningen bør se på både gjødselproduksjon og biogassproduksjon.
4. Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak som kan etablere og finansiere en infrastruktur for biogassproduksjon over hele landet og gjøre biogassproduksjonen lønnsom.
5. Stortinget ber regjeringen legge fram en gjennomgang av trafikkløssystemet for å belyse om systemet er miljømessig forsvarlig og i tråd med eksisterende miljølovgivning.
6. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at innen 2020 skal all oppdrettslaks dobbeltmerkes på en måte som gjør at rømt fisk enkelt kan identifiseres og spores.
7. Stortinget ber regjeringen avvikle oppdrettsaktivitet i nasjonale laksefjorder, hvor aktører som må flytte, får forrang på nye lokaliteter utenfor laksefjordene.
8. Stortinget ber regjeringen sette et mål om at alle norske oppdrettsanlegg skal være rømmingsfrie fra og med 2026, samt snarest gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje.
9. Stortinget ber regjeringen stanse bruk av termisk avlusing og andre metoder for avlusing som utfordrer dyrevelferden, fram til det er dokumentert at metodene kan brukes uten å påføre fisken vesentlig lidelse eller øke dødeligheten på oppdrettsfisk og rensefisk.
10. Stortinget ber regjeringen sikre at utprøving av avlusingsmetoder defineres som dyreforsøk etter forskrift om bruk av dyr i forsøk, og følgelig bare gjennomføres etter tillatelse fra Mattilsynet.
11. Stortinget ber regjeringen stille miljøkvalitetsstandarder for havbunnen under oppdrettsanlegg som er minst på nivå med miljøkravene i sammenlignbare land.
12. Stortinget ber regjeringen stanse bruken av kitinsyntesehemmere i oppdrettsnæringen.
13. Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak for å hindre lekkasje ut i sjøen fra kobber som brukes ved norske oppdrettsanlegg.
14. Stortinget ber regjeringen forby bruk av stoffet et-hoxyquin i produksjon av norsk oppdrettsfisk.
15. Stortinget ber regjeringen etablere nasjonale mål

for fosforgjenvinning og utrede virkemidler for å styrke markedet for sekundært fosfor.

16. Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en plan for hvordan oppdrettsnæringen kan redusere sine CO₂-utslipp vesentlig de neste ti årene.
17. Stortinget ber regjeringen styrke Mattilsynets sanksjonsmuligheter overfor oppdrettsproduksjon som ikke er i tråd med krav til dyrevelferd og miljø.
18. Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for å styrke dyrevelferden til rensefisk.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charister Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Representantforslag 185 S (2018–2019) om framtidens oppdrettsnæring. Komiteen noterer seg at det fremmes 18 forslag som skal øke norsk oppdrettsnærings bærekraft, deriblant gjøre den mer solidarisk med folk og bønder i andre land. Komiteen deler forslagsstillerens vurdering i at oppdrettsnæringen har flere utfordringer som må løses, men påpeker samtidig at all matproduksjon setter fotavtrykk i miljøet. Komiteen merker seg at fiskeriministeren i et brev 11. oktober 2019 til komiteen mener at forslagsstillerne legger opp til en omfattende omlegging av norsk havbruksnæring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ser det som viktig at det pågår et kontinuerlig arbeid både i næringen og i forvaltningen for å redusere miljøavtrykket fra oppdrettsnæringen. Disse medlemmer understreker viktigheten av at utviklingen av oppdrettsnæringen både er kunnskapsbasert og forutsigbar for næringen. Oppdrettsnæringen må forvente at miljøkravene til virksomheten gradvis skjerpes. Disse medlemmer mener at «trafikklyssystemet» må videreutvikles med flere indikatorer som stimulerer til mer bærekraftig havbruksproduksjon. Eksempler på indikatorer kan være fiskehelse, svinn, utslipp av næringsalter og fôr. Disse medlemmer mener indikatorene må gjelde faktorer som oppdretter-

ne kan påvirke, og at det bør tas initiativ til å videreutvikle miljøindikatorene sammen med næringen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, gir sin tilslutning til representantforslagets vurdering om at oppdrettsnæringen har flere utfordringer som må løses, noe næringen jobber målrettet med. Flertallet mener at norsk oppdrettsnæring skal være miljømessig bærekraftig og reguleres basert på den beste kunnskapen vi har til enhver tid. All matvareproduksjon vil i større eller mindre grad påvirke miljøet, men dette avtrykket skal holdes innenfor bærekraftige rammer.

Flertallet viser til det kontinuerlige arbeidet som er igangsatt både i næringen og i forvaltningen for å redusere miljøavtrykket fra oppdrettsnæringen, og påpeker viktigheten av at utviklingen av oppdrettsnæringen både er kunnskapsbasert og forutsigbar for næringen.

Flertallet viser videre til Sjømat Norges strategi, «Sjømat 2030», hvor næringens målsetting er å bli en del av løsningen både på landets felles utfordringer og samtidig bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål.

Flertallet viser til at det ble det innført et nytt system for kapasitetsøkning i norsk lakse- og ørretproduksjon i oktober 2017. Kysten ble delt i 13 områder, hvor miljøindikatorer regulerer kapasitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser videre til at regjeringen i 2016 vedtok at nedjustering av kapasitet ikke skulle gjennomføres der trafikklyset viste rødt første gang. I år blir det andre gang regjeringen skal fargelegge produksjonsområdene, og dette systemet er ikke tilstrekkelig utprøvd ennå. Det vil være uheldig å legge til flere miljøindikatorer før man får vurdert effekten av dette systemet.

Dette flertallet viser til at en samlet næringskomité i Innst. 361 S (2014–2015) ga uttrykk for at:

«det også for havbruksnæringen er avgjørende med forutsigbare rammevilkår.

Komiteen viser til at det i lakseoppdrett går over to år fra planlegging til ferdig slaktet fisk, ofte lenger. En konkurransedyktig og levedyktig norsk havbruksnæring fordrer derfor at rammebetingelsene ligger fast over tid. Det gjelder blant annet områder som skatt, avgift, regelverk for drift, kontrollrutiner, innrapporteringsrutiner, vekstkriterier og størrelse og hyppighet på tildeling av vekst.»

Dette flertallet mener en radikal omlegging av norsk havbruksnæring kun få år etter behandlingen av Meld. St. 16 (2014–2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett, i svært liten grad vil være i tråd med formålet om forutsigbare rammevilkår.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener miljø, natur, klima, dyrevelferd, dyrehelse og verdiskaping er sentrale verdier for norsk oppdrettsnæring. Disse medlemmer mener en kunnskapsbasert og stegvis utvikling er en forutsetning for å sikre en fremtidsrettet oppdrettsnæring.

Disse medlemmer viser til at det nå er fem år siden Meld. St. 16 (2014–2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett, ble behandlet i Stortinget. Disse medlemmer viser til at det er på høy tid med en ny samlet behandling av oppdrettsnæringen, herunder en evaluering av gjeldende vekstregime og ordningen med utviklingskonsesjoner, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om rammevilkår og bærekraft i oppdrettsnæringen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti peker på at oppdrettsnæringen i dag bidrar til verdiskaping over hele landet. Mange distrikts- og kystkommuner har fått verdifulle arbeidsplasser på grunn av næringen, og man ser at disse gir positive ringvirkninger for mange lokalsamfunn.

Dette medlem viser til at Norge i dag står for over 50 pst. av den globale lakseoppdretten. Det gir oss et stort ansvar for å produsere trygg mat. Folks tillit til matproduksjon er tett knyttet til om det er åpenhet rundt hvordan maten produseres, om produksjonen har skjedd med god dyrevelferd, og om matproduksjonen gir minst mulig miljøavtrykk. Dette medlem mener næringen både har stort potensial og store utfordringer som ikke utløses, eller løses, av seg selv.

Dette medlem viser til at en bærekraftig oppdrettsnæring er viktig i kampen mot klimaendringer og for verdens matforsyning. I tillegg vil det være en konkurransefordel for Norge.

Dette medlem viser til at oppdrettsnæringen i dag ikke er bærekraftig, men at den kan og må bli det. Problemer som sykdom, lus, rømming, avlusningsmetoder som går på akkord med fiskevelferd og øvrig marint liv og næring, samt oppdrettsfôr som hentes ut av åkrer og hav langt borte, er verken bærekraftig eller solidarisk med folk og bønder i andre land – de er alle negative effekter dette medlem mener må tas på største alvor.

Dette medlem vil understreke at det krever både regulering og investering for at havbruk skal bli bærekraftig. Potensialet er enormt. Dersom Norge løser problemene med lus, rømming og dyrevelferd og sørger for at fôr er bærekraftig og kortreist, har vi ikke bare skapt en mindre konfliktfylt næring, men også bidratt til å gi verden metoder og teknologier til håndtere noen

av våre største utfordringer. Dette medlem er klar over at dette medlems forslag vil fordre betydelige investeringer fra oppdrettsnæringen, men dette kan løses ved de foreslåtte endringer av Havbruksfondet, hvor prisen på tillatelser reduseres kraftig samtidig som miljøkravene strammes inn.

Dette medlem peker på at strengere miljøkrav og en kraftig reduksjon av prisen på tillatelser for vekst innenfor trafikkløssystemet vil kunne frigjøre midler i næringen til å gjøre større investeringer i miljøteknologi og nye løsninger. Det må bli strengere krav til dokumentasjon på at teknologien oppfyller miljøkravene, for å kunne få tillatelse. Det må samtidig bli lavere terskel for at staten kan stanse produksjon som skader miljøet eller baserer seg på uakseptabel dyrevelferd.

Dette medlem viser til at norske oppdrettsanlegg i dag slipper ut store mengder slam og annet avfall, som kunne hentes og brukes på ny, for eksempel til biogass eller gjødsel. Det ville bidra til å redusere klimagassutslipp og skape nye arbeidsplasser i en sirkulær økonomi.

Dette medlem viser til at det er store næringsmuligheter i biogassproduksjon, men at en forutsetning for at man lykkes, er at det legges føringer som bidrar til å skape en infrastruktur og et marked for biogass over hele landet – slik at man kan kombinere biogassproduksjon fra oppdrett, landbruk og avfall.

Dette medlem viser til at anslagsvis 50 millioner rensefisk «dør på jobb» blant tette stimer av laks i inntengte merder hvert år. Så stor dødelighet ville ikke blitt akseptert i noe annet husdyrhold. Dette medlem vil peke på at oppdrett av rensefisken rognkjeks i dag er den nest største innenfor fiskeoppdrett, målt i antall individer. Nye forskningsresultater tyder på at en stor prosentdel av rensefisken faktisk ikke plukker lus, men tar det makeligste valget, nemlig å leve av fiskefôret. I tillegg til den enorme dødeligheten hos rensefisk setter dette forhold bruken av rensefisk i et underlig lys.

Dette medlem mener videre det er utilstrekkelig at trafikkløssystemet kun baseres på lakselusproblematikken og ikke på alle sykdommer som rammer fisken i merdene, samt andre faktorer som forurensing, marint miljø, med mer.

På denne bakgrunn vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge om tildelingen av oppdrettstillatelser, slik at prisen på vekst reduseres kraftig og man heller innfører krav om null lus, null rømming og null ressurser på avveie for å kunne få tillatelse til ny eller økt produksjon. Alle nye tillatelser skal gå til anlegg som gjør nytte av slammet fra anlegget.»

«Stortinget ber regjeringen stramme inn praksis ved kontroll av oppfyllelse av oppdrettstillatelser, slik

at tillatelser kan trekkes inn dersom miljøkravene brytes.»

«Stortinget ber regjeringen sette seg et mål om at alt slam fra oppdrettsanlegg skal samles opp fra og med 2023, samt gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje. Utredningen bør se på både gjødselproduksjon og biogassproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak som kan etablere og finansiere en infrastruktur for biogassproduksjon over hele landet og gjøre biogassproduksjonen lønnsom.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en gjennomgang av trafikklyssystemet for å belyse om systemet er miljømessig forsvarlig og i tråd med eksisterende miljølovgivning.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at innen 2020 skal all oppdrettslaks dobbeltmerkes på en måte som gjør at rømt fisk enkelt kan identifiseres og spores.»

«Stortinget ber regjeringen avvikle oppdrettsaktivitet i nasjonale laksefjorder, hvor aktører som må flytte, får forrang på nye lokaliteter utenfor laksefjordene.»

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om at alle norske oppdrettsanlegg skal være rømningsfrie fra og med 2026, samt snarest gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje.»

«Stortinget ber regjeringen stanse bruk av termisk avlusing og andre metoder for avlusing som utfordrer dyrevelferden, fram til det er dokumentert at metodene kan brukes uten å påføre fisken vesentlig lidelse eller øke dødeligheten på oppdrettsfisk og rensefisk.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at utprøving av avlusingsmetoder defineres som dyreforsøk etter forskrift om bruk av dyr i forsøk, og følgelig bare gjennomføres etter tillatelse fra Mattilsynet.»

«Stortinget ber regjeringen stille miljøkvalitetsstandarder for havbunnen under oppdrettsanlegg som er minst på nivå med miljøkravene i sammenlignbare land.»

«Stortinget ber regjeringen stanse bruken av kitinsyntesehemmere i oppdrettsnæringen.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak for å hindre lekkasje ut i sjøen fra kobber som brukes ved norske oppdrettsanlegg.»

«Stortinget ber regjeringen forby bruk av stoffet ethoxyquin i produksjon av norsk oppdrettsfisk.»

«Stortinget ber regjeringen etablere nasjonale mål for fosforgjenvinning og utrede virkemidler for å styrke markedet for sekundært fosfor.»

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en plan for hvordan oppdrettsnæringen kan redusere sine CO₂-utslipp vesentlig de neste ti årene.»

«Stortinget ber regjeringen styrke Mattilsynets sanksjonsmuligheter overfor oppdrettsproduksjon som ikke er i tråd med krav til dyrevelferd og miljø.»

«Stortinget ber regjeringen innføre konsesjonsstans inntil vesentlig flere indikatorer (derunder rensefiskens dyrevelferd) enn lakselusfaktoren er inkludert i trafikklyssystemet.»

«Stortinget ber regjeringen utrede løsninger for bedre dyrevelferd hos rensefisk. Produsenter som ikke har redusert dødeligheten til et akseptabelt nivå i henhold til dyrevelferdsloven innen 2025, skal sanksjoneres med nedtrekk i produksjon (maksimalt tillatt biomasse). Gjentatte brudd på dyrevelferdsloven vil føre til bransjenekt.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om rammevilkår og bærekraft i oppdrettsnæringen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge om tildelingen av oppdrettstillatelser, slik at prisen på vekst reduseres kraftig og man heller innfører krav om null lus, null rømming og null ressurser på avveie for å kunne få tillatelse til ny eller økt produksjon. Alle nye tillatelser skal gå til anlegg som gjør nytte av slammet fra anlegget.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen stramme inn praksis ved kontroll av oppfyllelse av oppdrettstillatelser, slik at tillatelser kan trekkes inn dersom miljøkravene brytes.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sette seg et mål om at alt slam fra oppdrettsanlegg skal samles opp fra og med 2023, samt gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje. Utredningen bør se på både gjødselproduksjon og biogassproduksjon.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen legge fram tiltak som kan etablere og finansiere en infrastruktur for biogasspro-

duksjon over hele landet og gjøre biogassproduksjonen lønnsom.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge fram en gjennomgang av trafikklyssystemet for å belyse om systemet er miljømessig forsvarlig og i tråd med eksisterende miljølovgivning.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen innføre krav om at innen 2020 skal all oppdrettslaks dobbeltmerkes på en måte som gjør at rømt fisk enkelt kan identifiseres og spores.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen avvikle oppdrettsaktivitet i nasjonale laksefjorder, hvor aktører som må flytte, får forrang på nye lokaliteter utenfor laksefjordene.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sette et mål om at alle norske oppdrettsanlegg skal være rømningsfrie fra og med 2026, samt snarest gjennomføre en utredning for å undersøke hvordan dette kan skje.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen stanse bruk av termisk avlusing og andre metoder for avlusing som utfordrer dyrevelferden, fram til det er dokumentert at metodene kan brukes uten å påføre fisken vesentlig lidelse eller øke dødeligheten på oppdrettsfisk og rensefisk.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at utprøving av avlusingsmetoder defineres som dyreforsøk etter forskrift om bruk av dyr i forsøk, og følgelig bare gjennomføres etter tillatelse fra Mattilsynet.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen stille miljøkvalitetsstandarder for havbunnen under oppdrettsanlegg som er minst på nivå med miljøkravene i sammenlignbare land.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen stanse bruken av kitinsyntesehemmere i oppdrettsnæringen.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak for å hindre lekkasje ut i sjøen fra kobber som brukes ved norske oppdrettsanlegg.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen forby bruk av stoffet et-hoxyquin i produksjon av norsk oppdrettsfisk.»

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen etablere nasjonale mål for fosforgjenvinning og utrede virkemidler for å styrke markedet for sekundært fosfor.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en plan for hvordan oppdrettsnæringen kan redusere sine CO₂-utslipp vesentlig de neste ti årene.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen styrke Mattilsynets sanksjonsmuligheter overfor oppdrettsproduksjon som ikke er i tråd med krav til dyrevelferd og miljø.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen innføre konsesjonsstans inntil vesentlig flere indikatorer (derunder rensefiskens dyrevelferd) enn lakselusfaktoren er inkludert i trafikklyssystemet.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen utrede løsninger for bedre dyrevelferd hos rensefisk. Produsenter som ikke har redusert dødeligheten til et akseptabelt nivå i henhold til dyrevelferdsloven innen 2025, skal sanksjoneres med nedtrekk i produksjon (maksimalt tillatt biomasse). Gjentatte brudd på dyrevelferdsloven vil føre til bransjenekt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:185 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken, Karin Andersen og Arne Nævra om framtidens oppdrettsnæring – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. februar 2020

Geir Pollestad

leder

Bengt Rune Strifeldt

ordfører

